

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrlet leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Štajarski deželni zbor.

Našim bralcem je znano, da je večina v deželnem zboru v Gradci na strani nemških in napeto nemških poslancev. Konservativni nemški in pa naši slovenski poslanci so v manjšini in je torej vse, kar le-ti spravijo v dež. zbor, unim trn v peti. Nasproti pa nemška večina lahko vse sklene, kar ji je ljubo in ako kateri naših poslancev ugovarja, na to se malo ozira nemška večina.

Vsled tega pa užene liberalna večina sem ter tje kako, ki ima bolj podobo burke, kakor pa besede resnih mož. V dokaz tega nam služi lahko 10. seja dež. zbora v ponedeljek dne 10. septembra. Da nam pa ne poreče kdo, da pretiram, podamo v naslednjih vrstah našim bralcem, kar piše o tej „čudoviti“ seji „Slov. Narod“.

Na dnevnem redu, piše „Narod“, bilo je med drugim deželnega odbora poročilo o deželni sadjarski in vinarski šoli v Mariboru. Gledé nje je deželnega glavarja namestnik dr. Radey predlagal: 1. Deželnega odbora poročilo o tej šoli vzame se na znanje. 2. Učnega črteža premembni v zmislu poljedelskega ministerstva naredbe z dne 2. marca št. 10.972 se pritrdi. 3. Deželni odbor se pooblašča, da brezplačno oddaje ameriških trt revnim vinogradnikom in pa da sploh zniža ceno tem trtam.

Nihče bi ne bil mislil, da bode v teh edino gospodarskih predlogih kdo kako dlako našel. A našla se je ter celo cepila z veliko slastjo. Poslanec dr. Wunder dal je duška vznemirjenosti svoji, ker so na Mariborski strokovni šoli uspehi pri poučevanju nemščine manjši, kakor so bili prejšnja leta. Zatorej napravil je dostavek: Deželni odbor naj z vsemi (!) sredstvi dela na to, da poučevanje nemščine ne bode zaostajalo za uspehi prejšnjih let. Utemeljuječ predlog svoj, tožil je dr. Wunder, da gibčna in svojega smotra zavedna nasprotna (slovenska) stranka nemškega jezika dosedanje območje v mešanih okrajih, v uradih in šoli in v jav-

nem življenji vedno bolj krči in nazaj potiska. Ker pri sedanjih razmerah v zbornici poslanec ni zaščite nemškemu jeziku, nemškim interesom, nastala je za Nemce v deželnih zborih jezikovno meševitih dežel dolžnost, da čuvajo nemštvo in nemške interese, bodi posamični služaj še tako nezaten.

Deželnega odbora poročilo o delovanju njegovem posnamem, da so se učenci na sadjarski in vinarski šoli v Mariboru manj nemški učili, nego prejšnja leta. Utegnilo bi se ugovarjati, da je za nemški narod vse jedno, jeli učni uspeh 40—50 učencev na sadjarski in vinarski šoli v Mariboru sedaj ali pa v bodočnosti večji ali pa manjši, a pomniti treba, da se isto delo — „krčenje in zoženje nemškega jezikovnega ozemlja“ — na sto in sto krajih vrši z žilavo vztrajnostjo in z mravljinjo marljivostjo, da avstrijski Nemci izgublajo prostorček za prostorčekom.

Tako tožil je dr. Wunder in izražal svojo skrb za ponemčevanje Mariborske šole, katero je vsem Nemcem jako pri srci. Zategadel smo se zelo začudili, ko je za Wundrom povzel besedo poslanec Morré, rekoč, da je on gotovo dober Nmec, a da je prepričan, da nemajo Nemci niti narodnih niti gospodarskih koristij, ako se Slovencem sili nemščina. S tem se samo množi število konkurentov. Slovenci, nemščine zmožni, bodo jedini sposobni za izpraznjena mesta v meševitih okrajih, ker se mi drugzega deželnega jezika nečemo učiti. S tem smo se sami izdali. Obžalovanja vredno je, da ni slovenskega vseučilišča in da so torej Slovenci prisiljeni, pohajati nemška vseučilišča. Mi moramo Slovence kolikor možno ovirati, da se nemški ne naučé, hraniti seveda jim tega ne moremo. Poslanec Morré je potem še jedenkrat poudarjal nemško mišljenje svoje in izjavil, da nema osobno ničesar proti slovenskim deželnim poslancem, da pa misli, da se mora z vsemi parlamentarnimi sredstvi delati na to, da Slovencev tako dolgo ne bode v deželnem zboru štajarskem,

dokler ne bodo Nemci iz Češke zastopani v deželnem zboru v Pragi.

Nasproti tem odkritosrčnim, a baš zaradi tega razžaljivim besedam oglasil se je poslanec Jerman, poudarjajoč, da Slovenci v deželnem zboru niso sprožili narodnega vprašanja in da morejo Slovenci Wundrov predlog prištevati onim razžalitvam, ki se od zasedanja do zasedanja ponavljajo. Predlog (Wundrov) stavil se je z ozirom na predstoječe deželno-zborske volitve, da bode možno pred volilci ponášati se s to zaslugó. Ko bi Slovenci ostavili deželni zbor štajarski, bil bi „exodus“ nemških poslancev iz Češke bistveno prikrajšan. Sadjarska in vinarska šola v Mariboru ni zavod za ponemčevanje in zaradi mirú bilo bi umestno, da se Wundrov predlog odkloni.

Poslancu Jermanu pridružil se je tudi doktor Schutz. Rekel je, da mu je mučno, dohajati k deželnega zbora sejám in da bi veliko rajši doma opravljal stanovske dolžnosti svoje. Ne bo se posrečilo, da bi Slovence potisnili nazaj; kolonije, ki so to poskušale, poniknile so vse v visoki plimi. Nemcem ne jemlje se ničesar, naj se tudi Slovincem ničesar ne jemlje. Odkritosrčno mora izjavljati, da se je Slovincem bolje godilo, ko je bilo še nemško ministerstvo na krmilu, ker se je to nekako balo, žaliti slovansko prebivalstvo. Ko bi se odklonil dr. Wundrov predlog, bilo bi to znamenje pravljivosti.

Navzlic tem osnovanim ugovorom bil je Wundrov predlog z veliko večino vsprejet in germanizacija na sadjarski in vinarski šoli v Mariboru bode zopet nadaljevala se z večjim pritiskom. Glas poslancev slovenskih bode še na dalje glas upijočega v nemški puščavi in v Gradci bodo nas jednako pritiskali na steno, kakor to praktikujejo „italianissimi“ v Poreči. V štajarski in istrski zbornici velja za Slovence še vedno „Lasciate ogni speranza!“ to je: Dajte slovo vsemuupanju!

Gospodarske stvari.

Smolika pri breskvah.

Pri breskvah, marilah pa tudi pri češpljah izgodi se rado, da jim počí skorja ter začne iz njih teči smola. Kedar se to izgodi, je to znamenje, da je drevo ali prepolno soka ter raste preveč, ali da stoji deblo preveč na solnci ali pa je drevo drugače bolno.

Na vsak način pa trpi drevo škodo in če nam je mar za to, da se nam ne posuši do cela, treba nam je skrbi, da mu pridemo na pomoč. Ali kako? Nek skušen učitelj nasvetuje, da naredimo malo nad rano in malo pod njo dvoje, troje zarez v skorijo noter do mladega lesú. On vé iz lastne izkušnje, da to pomaga, vsaj

največ kratov. To tudi potrjuje narava breskve. Ako je namreč krivo rane to, da drevo pre-naglo raste, tedaj dobi naglo nove liste in ti pouzročijo, da se nareja zmirom več soka in ta ne najde, ko leze doli po lubi, dovolj prostora, zato pretere te cevce in tako začne teči iz skorije. Skorija je namreč premalo raztegljiva, ker je na zunanji strani izsušena in za to počí, kedar pritisne sok od znotraj preveč na njo. Le-ta pritisk je pač, kar se lahko umeje, največji pri breskvah in marilah, ki močno rastejo in zato so le-te največkrat smoljive.

Ako pa stoji deblo breskve preveč na solnci, vskočijo posodice lubi vsled solnčne vročine in to je krivo, da ne morejo vzprejeti soka, ki leze doli iz listov. Ako drevo boleha, tedaj pa je smolika znamenje njegove bolezni in mora se le-ta poprej odpraviti, kakor sežemo nad smoliko.

Brž ko torej zapazi človek na drevesu, breskvi ali marili, da teče iz njega smola, vreže naj 2 cm. nad in blizu 2 cm. pod rano več črt v lubad, vreze naj leže po en cm. druga od druge. S tem preneha notranja napetost posodic, inkar je preveč soka pod lubjo, ta začne hitro delati na to, da se scelijo rane. Drevesa, ki stojé precej na solnci, moraš nekaj časa ovarovati prehude vročine, ki jim jo prizadejo solnčni žarki.

Bolehavo drevo pa se naj ognoji in naj se mu zaliva dalje časa in naj se pri njem čaka z zarezo, dokler se ne pokaže, je-li še mogoče ga rešiti. Drevesa, ki imajo take zareze, okrevajo v časih prav hitro, vidi se že v 8—14 dneh, da zastaja tok in to je dobro znamenje, da je drevo zopet na poti do zdravja.

Sejmovi. Dne 21. septembra v Framu, v Ormoži, v Podsredi, v Lučanah, pri sv. Petru v Gornji Radgoni in v Laškem trgu. Dne 24. septembra pri sv. Trojici v slov. gor., v Arnoži, v St. Jurji pri Celji, pri sv. Martinu pri Slov. Gradci, na Remšniku in v Slov. Bistrici. Dne 27. sept. v Svetincih.

Dopisi.

Iz Ljutomera. (Slavnost.) Pozno pride to poročilo. Misli sem, da bo prišla bolj spretna roka za pero, da poroča o slavnosti, ki se je vršila pri nas v soboto 18. avgusta. Toti den uporabili so Slovenci ljutomerskega okraja, da bi slavili štiridesetletnico vladanja premilega nam vladarja Franca Jožefa I. V petek večer že so prišli vrlí godci Furlani ter so oznanjevali, da imamo drugi den veliko slavnost. Pa tudi v soboto na vse zarano so nas zbudili z veselo godbo. Predpoldnem je bila ob desetih slovesna sv. meša; služili so jo naš priljubljeni visokočastiti gospod dekan. Potem se je položil temeljni kamen novemu šolskemu poslopju. Tam

je bila zbrana vsa šolska mladina in na sto in sto prebivalcev iz trga in iz okolice. Mili naš vladar so poslali prelepo darilo 4000 gld. ter so dovolili, da se sme imenovati Franc Jožefova šola. Dne 15. avgusta t. l. je tukajšnja slovenska okrajna posojilnica v proslavo štiridesetletnice darovala 1000 gld. za novo šolo v Ljutomeru, 200 gld. ljudski šoli pri Mali nedelji, 100 gld. za šolo v Cezanjecih in po 100 gld. za šolska vrta v Vržeji in na Cvenu. Dne 18. avgusta imel je narodni zastop Ljutomerski ob osmih zarano sejo in je tudi v proslavo štiridesetletnice daroval 3500 gld. za novo šolo v Ljutomeru, 500 gld. pa za šolo pri sv. Križi. — Velečastiti gospod dekan so najpred blagoslovili temeljni kamen ter so v svojem govoru rekli, da je vsake krščanske šole najimnitnejša naloga vzgojevati otroke v krščanskem duhu. Lepe so bile njihove besede in vsem starišem prav iz srca govornjene. — Potem je govorilo še več gospodov. Omenjam g. okr. glavarja, Ljutomerskega župana in profesorja doktorja Križana iz Varaždina. Toti gospod je, naglaševal da je slovenske šole dolžnost vzgojevati takše otroke, ki ljubijo svoj narod, svoj materinski jezik in zemljo, ki jih redi. To so krepke besede, zlata vredne. — Za njim so govorili deželni poslanec gospod Ivan Kukovec. Ni ga človeka v našem okraji, ki jih ne bi poznal in ni ga poštenega Slovenca, ki jih ne bi spoštoval. Gospod Kukovec so naš neustrašeni vodja; oni so naš neutrudljivi oča, v katerega ima ves slovenski okraj Ljutomerski popolno in neomahljivo zupanje. Naj se sovražniki zaganjajo v njih, kakor hočejo, mi se bomo zmiraj zbirali okoli njih. Njihove velike zasluge je spoznal tudi naš presvitli cesar ter jim je že pred leti v znamenje svojega visokega spoštovanja podaril zlati križec Franc-Jožefovega reda. Ko so gospod Kukovec stopili na oder, da bi izpregovorili, nastala je tihota. Govorili so nam o življenji našega milega cesarja ter nam kazali, koliko stori za svoje narode, za lepo Avstrijo. Povedali pa so nam tudi, da je cesar Franc Jožef I. ustvaril postavo, ki zapoveduje, da so v Avstriji vsi narodi jednako pravi in da ima vsak narod nedotakljivo pravico čuvati in gojiti svojo narodnost in svoj jezik! Kazali so našim slepim sovražnikom, kako zvest je narod slovenski premilemu vladarju. Grd lažljivec in obrekovalec je tisti, ki si upa dvomiti nad zvestobo naroda našega! Čvrsto so donele zlate besede izvrstnega govornika. Zapišimo si jih globoko v srce. Ostanimo za vselej zvesti sinovi mile naše slovenske domovine in prelepe Avstrije. — Potem je še govoril g. nadučitelj Jože Horvat očetom in materam ter jih navduševal, da bi vsi z združenimi močmi pomagali dogotoviti začetno delo. S tem je bila slavnost predpoldnem končana.

Nekdo.

Iz Ljubnega. (Domoljubna izjava.)

Ker o proslavljeni 40letnici vladanja Njih veličanstva cesarja Franca Jožefa I. dne 19. avg. koju je občina Ljubno priredila, do sedaj nisem čital še v Vašem listu poročila, usojam si jaz ovo slavnost nekoliko opisati. Priznati moram, da je bil 18. in 19. dan meseca avgusta v vso čast vrlim Ljubenčanom. Vže v soboto vršeče se priprave, mnogobrojne slovenske in cesarske zastave, lepi mlaji in mično okinčane hiše pričale so jasno o vsesplošnjem navdušenju ljudstva za kolikor mogoče dostojno praznovanje redke in velike slavnosti. Zvečer pa ob 1/29. uri, ko je že temna noč svoje krilo razpela, naznani gosti strel topičev začetek slavnosti, milo trijančenje zvonov se oglašaji, hiše po trgu se krasno razsvetlijo in na trgu pred župnijsko cerkvijo zbrani domači pevski zbor zapoje v navzočnosti uredjene prostovoljne požarne brambe in mnogobrojnega ljudstva zbrano cesarsko himno, kateri so sledili zrak pretresajoči „živio!“ Potem zasvira Lučka godba in se začne mirozov po trgu. Drugo jutro, v nedeljo, zbralo se je na „forštu“ obilno število v občini bivajočih rezervnikov in domobrancev, od koder so se ob 1/210. uri združeni s prost. pož. brambo pred občinsko pisarno pridružečim se občinskim odborom, krajnim šolskim svetom in šolsko mladino, korakali v župnijsko cerkev, kjer je bilo blagoslovljenje krasne šolske zastave, šolski mladini v spomin 40letnice Njih veličanstva podarjene. Od tod bila je procesija na Rosulje in tam slovesno sv. opravilo z zahvalno pesmijo. Po službi božji podali smo se na „foršt“, kjer je bilo za veselico vse priredjeno. Na krasno okinčani oder stopi preč. g. župnik ter mnogobrojnemu od daleč in blizo došlemu ljudstvu pomen slavnosti razloži, in k sklepu zaključje Njih veličanstvu trikrat „živio“, katerega je ljudstvo navdušeno, gromovito ponovilo in pevski zbor je cesarsko himno zaoril. Zatem sledilo je defiliranje vojakov in prostov. pož. brambe pred podobo Njih veličanstva, pogostovanje šolarjev s tombolo, petje, godba in sploh prosta zabava. Le prekmalu nas je razgnala temna noč na naša domovja. Preč. g. župniku pa, ki so 100 komadov knjižice „Naš cesar Franc Jožef I. za razdelitev iz svojega kupiti doizvolili, dalje vrlemu g. županu, kakor tudi slav. občinskemu odboru, krajnemu šolskemu svetu, ter drugim sodelovateljem pri slavnosti in sploh narodnim Ljubenčanom ključem: slava!

Z Remšnika. (Cesarska 40letnica.)

„Bog ohrani, Bog obvaruj nam cesarja Avstrijo“ sliši se povsod peti ne samo v trgih in mestih, temveč tudi na visokih hribih; kjer presvitlemu cesarju vdano slovensko ljudstvo prebiva, ki svojega deželnega očeta pristrčno ljubi in spoštuje kot obče znanega dobrotnika. Ker slišimo, kako si narodi sploh prizadevajo

40letnico presvitlega cesarja Fran Josipa I. dostojno in slavno obhajati, nam ni bilo mogoče prezirati tega, stopili smo tudi mi v kolo drugih krajev in sel, in storili, kar je bilo le mogoče. Že na večer pri prvem mraku, dne 11. septembra je gromovito pokanje možnarjev označevalo svečanost za prihodnji den. Nad sto kresov je gorelo po Remšniških hribih in raketah ali metalni ogenj, katerih je nad 30 zrak razsvitljevalo in kazalo: kakor plamen in ogenj hiti proti nebu, enako se vzdigujejo prisrčne prošnje vernega slovenskega ljudstva polne vdanosti do presvitlega nam vladarja v nebeške višave, da bi še mili Bog, oča in vladar vseh narodov, po široki zemlji mnogo let ohranil in obvaroval našega presvitlega cesarja vsake nesreče in nezgode! Dne 12. septembra bila je skušnja iz veronauka, pred katero so velečastiti g. dekan Anton Jazbec, slovesno sv. mešo brali in Te deum ali zahvalno pesem h koncu sv. meše zapeli. Navzoči so bili učenci in drugo ljudstvo v zahvalo, da je ljubi Bog dal presv. cesarju 40. leto svojega vladanja dočakati. Na slednje zapela se je tudi cesarska pesem, pri kateri so zopet možnarji navdušenje povzdigovali. Po skušnji se je šolska mladina peljala v učilnico, pred katero je bil slavolok ovenčan z zastavami trobojnicami in z napisom: „Slava Franu Josipu I.“ V šoli je načelnik kr. šol. sveta nagovoril šolsko mladino in razjasnjeval, kako milega in dobrotljivega očeta imamo v Avstriji, ki hoče vse narode osrečiti in povsod pomaga, kjer je le kaka potreba. Tudi naši šoli je podaril 200 gld. v dozidanje II. razreda. Učenci so zapeli nekatere pesmice prav živahno, kakor: „Po jezeru“ itd. in prednašali „Cesar in ribičev sin“, „Človek brez domoljubja“, „Domovina“, „Špartanka“ živo in s ponosom. Dobili so vina in kruha, da so k sklepu navdušeno klicali presv. vladarju „živio!“ Marljivejši so bili podarjeni z molitvenimi in drugimi knjižicami in darili. Za spomin na 40-letnico se je letos že v spomladi napravil šolski vrt za drevnico, da se bo mogla mladina v sadjereji podučevati in se tako ležje spominjati svečanosti. Tudi stojita že dve zeleni lipici pri štepihu v spomladi vsajeni zraven drugih sadnih dreves, kar bo nam v veden spomin na 40letno vladanje našega presv. cesarja Fran Josipa I. Bog ga živi in ohrani še mnogo let!

Iz Središča. (Smrtna kosa.) Dne 27. p. m. je tukaj umrl za sušico g. Franc Sanjkovič, pravnik tretjega leta na c. kr. vseučilišču v Gradcu. To je v tem okraju že tretji vseučiliščnik, ki je tega desetletja umrl za sušico. Dne 21. julija 1881 je umrl na Krčevinah pri sv. Miklavži Fran Trstenjak, ki se je baš pripravljal za profesorsko skušnjo na Dunaji; mladenič bistre glave in blagega srca; dne 22. julija 1883 je izdahnil v Središču dušo svojo

Vinko Dečko, bogoslovec I. tečaja v Zagrebu, ki bi bil s časom dober govornik, a letos nam je nemila smrt vzela Frana Sanjkoviča. Pokojnik se je porodil dne 5. avgusta 1865, izvršil je osnovne šole doma v Središču, dva gimnazijska razreda na Ptuiju, a ostale v Mariboru. Bil je zelo priden, marljiv dijak; v četrtem razredu je dobil celo darilo iz Štajarske zgodovine, tako dobro se je ta predmet učil. Po končani osmi šoli je izvolil pravoslovje za svoj bodoči poklic; bil je vedno zdrav, čil in krepek, da ga je bilo veselje pogledati, toda meseca avgusta lanskega leta je začel kri bljuvati. Brž ko ne se je kje na lovu prehladil, ker je bil strasten lovec, no vendar je v kratkem ozdravel ter se čutil tako krepkega, da je mogel v Gradec. Letos se je po leti ta bolezen ponovila, in ko je pokojnik prišel 16. julija domov, bil je videti zelo slab, njegov poprej krepek in zvoneč glas je bil tih in hrapav, s časom se je moral vleči in ni več vstal. Pokojnik je bil čednega vedenja, miren in tih, samo ako je trebalo peti, zavrnil je njegov krepki glas, da ga je bilo milina poslušati. Ljubili so ga povsod, kamor je prišel. Videl sem na njegovem domu štiri brzojave, katere je dobil dan pred smrtjo od svojih sošolcev in prijateljev, med katerimi me je najbolj zanimal brzojav iz Ljubljane, ker sem na njem čital ime mladega nadepolnega pesnika Gestrina. Pol ure po njegovi smrti je prišlo pismo iz Gradca, v katerem sem čital, kakó željno ga pričakujejo v Gradec njegovi sodrugi „Triglavni“ kot svojega podpredsednika. Sprevod je bil jako lep. Doma so mu zapeli: „Blagor mu, ki se spočije“; a na pokopališču pa: „Nad zvezdami.“ Sedem gospodov duhovnikov in štirje bogoslovci so spremljali milega pokojnika. Sprevod je vodil njegov stric, velečastni gospod Fr. Sanjkovič, duhovnik v pokoji. Na pokopališču je krasno govoril njegov prijatelj g. Ivan Glaser, pravnik, ki mu je prišel od sv. Marije Device iz Pušcave na sprevod. Na njegovem grobu žalujejo pošteni roditelji, brat in dve sestrici, a mi njegovi prijatelji in znanci mu kličemo tožnega srca: Počivaj v miru, blaga duša, vredna, da se ti postavijo na spomenik besede:

Poln sladkih in veselih nad,

V mladosti, ah, v najlepši dobi,

Ko bi še živel, delal rad,

Počivaš že v preranem grobi.

Zemeljskih rešen si nadlog,

Nebeško radost daj Ti Bog!

B. Fl—g—č.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Minister za zunanje zadeve, grof Kalnoky, se je v nedeljo, dne 16. septembra odpeljal v Friedrichsruhe k želež-

nemu kancelarju Nemčije, knezu Bismarku. Čemu da pojde tje, tega sicer ne znamo, vendar pa sodimo, da velja ta shod ožji zavezi, v kateri stojé Avstrije, Nemčija in Italija. — V Pragi je bil v nedeljo shod českih veljakov in namen tega shoda bil je to, da se razvidi, na kateri strani, staro-ali mladočeskih poslancev, stoji česko ljudstvo. Na shodu se je sicer izreklo staročeskim poslancem popolno zaupanje, toda mladočeski možje težko, če jih pusté poslej na miru. — V štaj. dež. zboru je opomenil posl. M. Vošnjak, naj zbor sklene postavo, po kateri se omeji prosta ženitev, toda dež. odbornik grof Berg je izrekel, da ni upanja, da dobi taka postava najvišje potrjenje, ker je nič ne mara sedanja vlada. — Kranjska dežela ima že od lani dež. dac na žgane pijače, letos pa še pride k temu drž. davek in to je vidno preveč. Posl. Pfeifer je zato predložil načrt postave v 3. seji dež. zbora, vsled katere se ne vrže dež. dac na toliko žgane pijače, kolikor je kmetovalcem treba za domačo rabo. Ni dvoma, da vzprejme dež. zbor to spremembo. — Na c. kr. vršji gimnaziji v Ljubljani je letos vpisanih 909 učencev, samo v prvem razredu jih je 251. — Koroški liberalni Nemci bi radi, da se tudi v cerkvi, v kateri se zbira slov. ljudstvo, govori in poje nemški, če pride kedaj njih kateri va-njo. No to je pa že preveč! — Po Koroškem se spije, poleg žganja, na leto 143.260 hl. piva, na eno osebo ga pride torej 40 listrov. Ni malo to, vendar še je to boljše, kakor pa, da se popije žganje. — V gorah na Primorji se prikazuje sedaj že pogostem neka bolezen, ki povzročuje, da krave izvržejo. To je tem večja nesreča za ljudi, ker se živé skoraj edino iz živinoreje. — Italijansko društvo „degli artigiani“ v Gorici je imelo zadnjo nedeljo blagoslovljenje svoje zastave. Sedaj se jezi, ker ni smelo v slovesnem sprevedu iti po mestu, ali prav tako, saj je isto društvo krivo, da še slov. „podporno društvo“ nima blagoslovljene svoje zastave. — V Trstu so naš pešpolk števil. 87. prav lepo vzprejeli. Kakor je znano, ostane tam delj časa, v Celji pa biva poslej le par stotnij tega polka. — Prvo slov. ljudsko šolo v Trstu odprla je letos družba sv. Cirila in Metoda. Vzprejeti more pa le otroke v prvi razred, drugo leto pa se odpre seveda še tudi drugi razred te šole. V dež. zboru v Porečju je bil hud vrišč, ker dež. glavar ni pustil hrv. poslancem staviti do vlade vprašanja v hrv. jeziku. Hrv. poslanci so se pritožili zoper to pri grofu Taaffe. — Nova šolska postava, katero je sklenil hrv. dež. zbor v Zagrebu, ni dobila najvišjega potrjenja. — Ogerski minister Kol. Tisza se je vrnil v Pešto in pravi se, da bode minister za uk in bogočastje bojda grof Czaki. Doslej svet ne zna veliko o tem možu.

Vunanje države. Iz tega, ker je bil kardinal Schiaffino v Belgiji, sklepa se v raznih listih, da je iskal stanovanja za sv. Očeta. Po tem bi sv. Oče šli iz Rima v Belgijo, kedar bi postala za to potreba. To je pa vidno le sad prežive domišljije. — Italija se ne čuti varna, kajti kralj in njegova vlada zagotavlja v eno mer, da ne mara z nikomer vojske, najmanj pa s Francijo, svojo zaveznico leta 1856. — Za vzprejem nemškega cesarja dela se v Rimu že sedaj, do meje gre mu naproti general Drignet. — Predsednik francoske republike, Sadi-Carnot, prišel je srečno s svoje poti nazaj v Pariz, potoma si je dal kaditi od vseh strank in je imel tudi za vsako sladkih besedi na izbiro. — General Boulanger dela na to, da dobi v Parizu mesto poslanca. Ako se mu posreči, tedaj bode pa velika nevarščina za sedanjo vlado in tudi za predsednika republike. — Nemški cesar, Viljelm II., pride na Dunaj dne 3. oktobra in se poda, kakor se zagotavlja, potem na lov v ces. lovih na Gor. Štajarskem. Od ondot gre pa v Italijo. — Grof Herbert Bismarck, sin kancelarja, pojde v Petrograd k ruskemu ministru za zunanje zadeve, grofu Giersu. Kakor se vidi, plete se nekaj med Nemčijo in Rusijo, samo kaj je to? Nam ni za to, da ugibamo. — Doli pri Rumunih je nov upor kmetov v vasi Dobranenski. Mir bode s časom že, toda ne brez krvi, more biti nedolžne. — Bolgarski minister za drž. denar, Načević, biva v Carjem gradu ter išče denarja — na posodo. Ni lahko, da ga dobode. V Sofiji stoji 17 mož pred vojno sodbo za voljo „roparstva“. Sodi se, da niso roparji, pač pa ustajniki, ljudje, ki ne marajo sedanje bolgarske vlade. — Srbski kralj se je premislil ter je jel cerkveni zbor, ki ima pravdo gledé ločitve zakona kralja in kraljice v rokah, prevstvarjati. Predsednik zbora je postal „prestar“ ter so ga déli v pokoj. Kdo še pride za tem na vrsto, da postane „prestar“, ni še znano. — Turčija prevstvarja svoje vojaštvo in je sedaj kacic 30.000 rezervistov sklicala v orožje k vojnim vajam. Tacih vaj še doslej ni bilo v Turčiji. — Poroka grškega kraljeviča Konstantina s sestro nemškega cesarja, Sofijo, bode še le prihodnje spomladi. — Ustaje v Marokanskem je konec, se vé, da le „z ognjem in mečem“.

Za poduk in kratek čas.

Trg Središče po štirih sto letih.

(Spisal B. Fl.)

(Konec.)

Prišedši v šotor, zapela je „Vila“: „Potočnico“. Po končani pesni stopi na oder Središki župan, g. Ivan Kočevar ml. ter pozdravi s kratkim, krepkim govorom goste, prisedše iz daljnjih in bližnjih krajev. G. župan, ki se je

mного trutil in ki je mnogo žrtvoval, da se ta svečanost izvrši lepše, dostojneje in sijajneje pokazal je o tej priložnosti, da vé, ako je treba, dobro sukati jezik svoj. Hvala mu! Za pozdravom sta prišli na vrsto dve pesni: „Davorija“, katero je pelo delavsko pevsko društvo, in: „Ustaj rode“, katero je pela „Vila“. Sedaj stopi na oder Ivan Kolarič, tržan Središki ter govori tej svečanosti primeren slavnostni govor zelo navdušeno v občo pohvalo vseh poslušalcev. O tej priliki je vrli govornik pokazal, kar more storiti mladenič, ki po nedeljah in praznikih ne hodi na plesišče ali kegljišče, trateč čas in zapravljajoč denar, zdravju in mošnji na kvar, ampak se doma uči, čitajoč časnike in druge poučne knjige.

Sedaj smo slišali: „Cesarsko pesem“ in „Veselo“. Zatem se prikaže na odru velečastni gosp. Matevž Slekovec, župnik pri sv. Marku na Dráv. polji, ki je več let tukaj kapelanoval. Imel je govor o Središči in njegovi zgodovini, povodom 400-letnega potrjenja njegovih pravic. Velečastni g. župnik je učenemu svetu znan kot marljiv nabiratelj starin in je rešil izvrstno svojo zadačo, ker močno upliva na poslušalce govor, v katerem slišijo zgodovino prednikov svojih. Ako je bila ona vesela, izvija jim ta govor iz oces solze radostnice; ako je bila žalostna, zalivajo jim oči solze pelinovke. Središčani! Preteklost vaša je bila dosti mukotrpna, ker so pradedom Vašim zadajale ljute rane krvoloki Turki, ker so jih neusmiljeno tlačili brezvestni graščaki Ormoški, ker so jih plašili in mučili divjaki Kruci. Hvala Bogu! ti tožni časi so minoli in vam je napočila lepša, srečnejša, veselejša doba.

Sedaj se je pelo še nekaj pesmi. Petje je bilo v obče izvrstno. Ni moči povedati katera pesem se je lepše pela. Posebej je dopadla „Nazaj v planinski raj“, ki ga je pelo pevsko društvo Ormoškega okraja in pa „Zrinjska Frankopanka“, katero je pela „Vila“ in delavsko pevsko društvo s spremljevanjem godbe. Tema pevskega društva imajo biti Središčani posebej hvaležni, ker „Vilaši“, katerih je bilo blizo 30, prišli so zgolj iz ljubezni do Slovencev, da pomorejo povečati to svečanost, jim na čelu predsednik g. dr. Oskar Kiš, poslanec in odvjetnik, kateri je napijal Slovincem tako lepe, krepke in jedrnate napitnice, da jih ne bodo z lehka pozabili, isto tako pevci delavskega društva, katerih je bilo 30. Pristréna vam torej hvala na prekrasni zabavi, katero ste nam blagoizvolili napraviti, vi sladki podravinski slavci, Bog vam ohrani srca zdrava, a grla glasna in jasna še mnogo leta!

Po končanem vspredu in ko so že bile luči prižgane, stopijo na oder štiri gospodične iz Ormoža, hčerki gospé Stupce in hčerki gospoda Freuensfelda in zapojejo: „Slovenka sem“.

Ta pesem je čisto prosta, ali dragi čitatelj, ako je človek poslušal to petje iz daleka, mislil je, da ne sliši človeških glasov, temveč bujne glasove gorskih Vil. Za temi točkami je bil ume talni ogenj pod vodstvom pyrotehnik g. Bernreuterja. Ljudstvo je radoznalo gledalo to raznobožno šviganje in miganje, strmé poslušalo to praskanje in pokanje v zraku, kakor kako čudo. Hvala Središkemu domačinu gosp. Franu Kočevanju, županovemu bratu, vinotržcu v Mariboru, ki je na svoje stroške zemljakom svojim poslal nenavadno zabavo! Sedaj se je začelo obče veselje, vse je bilo bolj živo, vsaka žilica je bila hitreje, vsako srce je trkalo močnejše. Hrvatje in Slovenci so se radostno objemali.

Središke gospodične so se odpevale ta dan zabavi ter so tržile šopke, slaščice, staro vino, šampanjca itd. Tudi to je hvalevredno. Med tem se je še tudi pelo in govorilo. Lepo je povedal č. g. Dokša, rojen Slovenec, kapelan v Macincih kot Medjimurec svojim rojakom. Zelo dobro sta tudi govorila gg. Čulek in Kočevar pevskega društva, ki sta nas zapustili pozno v noč. Polagoma so odhajali tudi drugi gostje domov, a neke je pozdravila rumena zora na zabavišči. Za jed in pijačo je skrbel g. Venigerholz. Slišalo se je, da neki niso bili s postrežbo prav zadovoljni. Kdo bi vsakemu po volji ustregel? Jaz mislim, da lačen ni šel nobeden, a manj še žejen spat. A vam, vrli Središki narodnjaki, in posebej odboru bodi še jedenkrat hvala na taki izvrstni zabavi, pri kateri je bilo 3000 ljudi. Vse se je izvršilo tako dobro, da odbor, akoprem so bili stroški sila veliki, nima deficita, temveč je še preostala mala svotica. Dobili smo tudi dva brzojava in sicer od Njegove prevzišenosti Jakoba Maksimilijana, vladike Lavantinskega odgovor na našo čestitko: Hvala Središčanom! in od gosp. Jeršeta, c. kr. davkarskega uradnika iz Laškega: Radi dvojne svečanosti radujem se z vami.

Smešnica 38. Kmečki fanté stoji pred sodnikom, tožen, da je 60 let starega berača pretepel na cesti. „Zakaj“, vpraša ga sodnik, „zakaj si stebel tacega reveža?“ „Žlahtni gospod“, odvrne fanté, „kaj sem hotel, ko mi nihče drug ni prišel pod pesti“.

Razne stvari.

(Vranska občina) prejela je od Nj. veličanstva presvitlega cesarja Najvišjo zahvalo za čestitko, tetegrafično odposlano ob priliki slavnosti 40 létnege vladanja.

(Občni zbor.) Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za sv. Lenart v slov. gor. in okolico se bode ustanovila v nedeljo, t. j. dne 30. septembra t. l. v gostilni g. Poliča v trgu sv. Lenarta. Na dnevnem redu je potrjenje pra-

vil, govor, izvolitev začasnega podružničnega načelnikstva. Vljudno se vabijo k zboru vsi že vpisani udje, narodnjaki in prijatelji verske šole.

(Imenovanje.) G. Janez Koprivnik, učitelj na c. kr. vadnici v Mariboru, imenovan je za glavnega učitelja na c. kr. učiteljski v Mariboru.

(Zahvala.) Preblagi naš drž. in deželni poslanec, g. baron Gödel-Lannoy in njegova premila gospa darovala sta vrlim in revnim učencem in učenkam ljudske šole pri sv. Marjeti na Pesnici, 2 zlata, 40 celo novih četrt goldinarjev en predpasnik, dva svilnata in mnogo drugih robcev. Za to premenito darilo se jima zahvaljuje tukaj najprisrčneje

Štefan Kovačič, šol. vodja.

(Nemila smrt.) V Pragi je umrl v nedeljo, dne 16. septembra Anton Raič, profesor na c. kr. veliki realki v Ljubljani. Ranjci se je rodil pri Mali nedelji v letu 1845. Bil je značajan in jako delaven rodoljub. Naj mu bode blag spomin!

(Brzjavna postaja.) V Vitanji se je odprla brzjavna postaja, združena je s tamošnjo c. kr. pošto.

(„Bindišarji.“) V Gradcu so imeli une dni nemški pevci svoj shod in prišli so na-nj tudi naši „nemški“ pevci, posebno iz Celja. Ko so le-ti tam peli, spoznali so jih pravi Nemci hitro ter so jim klicali: „Aj, bindišarji pojó tudi lepó“. Koga štejó po tem takem gornještajarski pravi Nemci med „bindišarje“? Ljudi, ki so neka zmes med Slovenci in Nemci. Slovenci so, pa nočejo biti Slovenci in Nemci niso, pa čejo biti Nemci — to so vam pravi „bindišarji“. Tako so tudi v Gradcu od Nemecev slišali. Prav se jim izgodi! Kar so iskali, to so našli! „D. W.“ pa nam naj pové sedaj, ali še „bindiš“ vedno ni ozmerjalka?

(Za slovensko šolo) sklenile so se potegniti tudi občine Marija Gradec, prva v laškem okraju, ki je všolana v šole na Laškem, v Št. Miklavžu in Št. Petru, in pa občina Št. Peter v Savinjski dolini. V Savinjskeji dolini se je do sedaj v občie največ občin oglasilo za slovensko šolo, dokaz, kako je ravno ob krasnej Savinji slovenski narod probujen. Naj bi njihov izgled probudil tudi drugod slovenske občine, da se isto tako potegnejo za pravice slovenskega jezika v slovenskih šolah.

(Slov. šola.) Podružnica sv. Cirila in Metoda v Vuhredu ima prihodnjo nedeljo ob 4ih popoldne svoj letni občni zbor in je na dnevnem redu volitev novega odbora.

(Spomenica.) Vsem spoštovanim gospodom in gospém iz Maribora, kakor tudi od sv. Marjete, kateri so povodom 40letne spomenice o nastopu vladarstva Njih veličanstva cesarja Franca Jožefa I. v zvezi stoletnice domače šole

s svojimi dobrovoljnimi doneski šolsko veselico dne 13. sept. 1888 omogočili, izraža se najtoplejše: Bog plati! Štefan Kovačič, š. vodja.

(Piparji.) Nekje v Šleziji je mesto Wagstadt. Tam se jim godi pač dobro, kajti neko društvo „piparjev“ je obhajalo te dni svojo 100dnevnicu ter je tudi enako društvo v Mariboru povabilo na-njo. Ne zna se, je-li vabeče ali pa vabljeno društvo bolj vredno posmeha.

(Ogenj.) V torek, dne 18. septembra je zgorelo nekemu mestjanu gospodarsko poslopje v Ormoži. Požarna bramba je ubranila, da ni ogenj dalje segel.

(Potres.) V torek, dne 18. t. m. se je čutil na Vranskem ob 3. uri 26 min. lehek potres. Tudi iz Ljubljane javlja se enaka vest.

Loterijne številke:

V Gradcu 15. sept. 1888:	5, 57, 58, 17, 49
Na Dunaju „ „	49, 74, 52, 75, 1

Naznanilo.

Slovenski otroški vrtec „družbe sv. Cirila in Metoda“ v Celji zvezan s privatno deklško šolo čč. šolskih sester odpre se letos dne 8. oktobra.

Vsprejemajo se otroci vseh stanov, ter smejo ustopati vsak čas. Odprt je vrtec izvzemši nedelje in praznike vsak dan od dne 9.—12. ure predpoldne, in od 2.—4. ure popoldne.

Natančnejši pogoji se izvedó pri odboru podružnice v Celji družbe sv. Cirila in Metoda in pa pri vodstvu omenjene deklške šole (v hiši šolskih sester.)

P. n. gg. stariši, ki želé, da bi njihovi otroci — stari najmanj 3 ter največ 6 let — zahajali v ta vrtec, se naj oglašé pri voditeljici deklške šole, ali pa pri podpisnem odboru.

V Celju, dne 13. sept. 1888.

Za odbor podružnice v Celji družbe sv. Cirila in Metoda:
Dr. Iv. Dečko, načelnik.   Drd. Urb. Lemež, tajnik.   1

Posestvo v občini Lehen, katero obsega dva orala 400 sežnjev zemlje, s hišo, kjer je bila poprej tudi štacuna, in gospodarskim poslopjem, dober četrt ure od okrajne ceste in par streljajev od stranske poti, se proda prostovoljno pod roko. Več o tem pové lastnik France Šmid, posestnik v Lehnu, pošta Fresen-Bahnhof. (Kärnthner Bahn.)

Naznanilo.

V Bohovi (Hoče) štv. 31 in 5 se proda iz proste roke: eden hram z opeko, drugi pa s slamo pokrit, oba s pivnico, posestvo 35 oralov, vrti, travniki, njive in velik les prav po ceni.

Najboljši molitveniki za šolarje.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru tiskala in založila je:

I. „Sveto opravilo“,

Str. 250. Cena: polusnje 60 kr., usnje z zlatim obrezkom 70 kr., nevezano 18 kr.

II. „Ključek nebeški“,

sestavil Ivan Skuhala. Str. 192. Cena: polusnje 50 kr., usnje z zlatim obrezkom 60 kr., nevezano 14 kr.

Najboljši kovaški premog

ponuja po najnižji ceni

2-2

Josip Matič v Celji.

Mita Borlskega mosta čez Dravo se da v najem.

Mita Borlskega mosta čez Dravo se da v najem za tri leta, t. j. od 1. januarija 1889 do konca decembra 1891 z izklicano ceno 2000 fl.

Iz tega vzroka vrši se dne 29. decembra 1888 ob 11. uri predpoldnom pri tukajšnjem uradu očitna dražba in se smejo dražbeni pogoji vsaki dan uvideti.

Okrajni odbor Ptujski,

dne 14. septembra 1888.

1-3

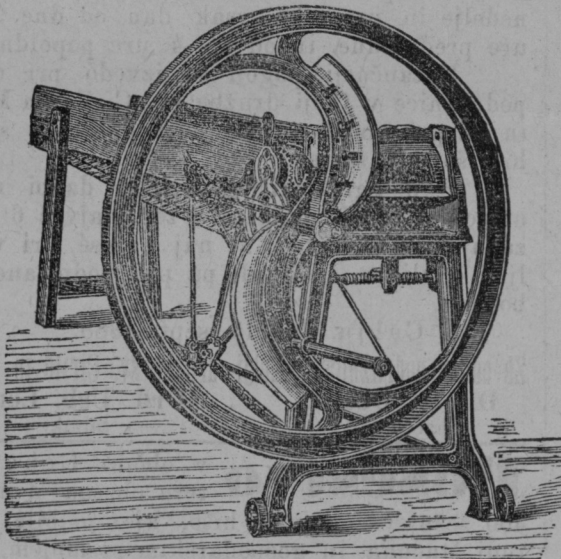
Glasovir z dobrim in stanovitnim glasom se proda za 70 gld. Več pové g. Karl Macher, gostilničar „zum Bierjackl“ Viktrinhofgasse v Mariboru.

2-3

Najnovije v reznih strojih.

Patentiran varstveni rezni stroj

reže 9 dolgosti od $\frac{1}{4}$ —3"

V hipu se lahko ustavi in porine nazaj!

Lepa, natančna rez!

Lahek gon pri naglem delu!

z verigo ali brez nje!

žene se z roko, ного ali z vitlom.

Gotova varnost zoper nesrečo!

C. kr. izklj. privilegirane
tovarne gospodarskih strojev,
livarna za železo
in
kladivarna na par.

PH. MAYFARTH & Co. na Dunaju, II., Taborstrasse
Frankobrod na Mainu in Berolin N.

Podružnice: Budapest, Insterburg, Posen, Dirschau, Hamburg, Osnabrück in Bologna.

Obdarjena z več kakor 200 raznimi darili.

Ogled na željo zastoj in s plačano pošto.

Pri Celjski razstavi bodo naši stroji na razgled.

NB. Veliko zalogo za gornjo Savinjsko dolino imamo pri gosp. **Franču Xav. Petek**, trgovcu na **Ljubnem**, kateri bude nas tudi pri Celjski razstavi zastopal.

1-2

Gospodarstvena priloga.

Priložena od kat. tiskovnega društva 38. števil., „Slov. Gospodarja“.

L. 1888.

20. septembra.

Štev. 9.

Čas za trgateg.

Veliko se toži, da naša, štajarska vina niso več taka, kakor so bila kedaj. Cena našim vinom tudi ni več tista, kakor se je spominjamo iz prejšnjih let. Nehoté se torej vpraša človek, kaj da bi temu bilo krivo. Neugodno vreme je bilo tudi poprej, uime so bile tudi. Take, kakor v naših dneh more biti niso bile, ali one so bile in kedar jih ni bilo, imelo je vino ceno, naj ga je bilo prav veliko.

Poleg novih nezgod, ki jih trpé naše gorice v naših dneh, mora še kaj druga biti, kar je našim vinom na škodo. Mi znamo, da je tihih reči več, vendar pomaga našim bralcem malo, če jih opozorimo na-nje, kajti naši bralci so jih težko kje kedaj krivi, do drugih pa nam ni skrbi. Zato pa se držimo le tega, kar zadeva naše bralce in opozorimo jih v naslednjih vrstah na čas, kedaj kaže, da začnemo trgateg. V tem se greši večkrat in ne vemo, če ne stori tega tudi kdo naših bralcev. O času trgatve pa smo brali v glasilu, ki ga izdaje c. kr. kmetijska družba za štajarsko deželo, nekaj let bode tega, prav zanimive opazke.

Naj jih izvedó naši bralci, podamo jih nekoliko v naslednjih stavkih, naše bralce pa prosimo, da se ravnajo po njih, kolikor je za njih dobro.

Trgateg ali branje pripada najimennitnejšim opravkom vinogradnim. Ona veliko upliva na to, kak da bode vinski pridelek. Nezreli grozd ima v sebi mnogo kisline. Malo dni bi bilo treba in precejšnji del od nje bi se pretvoril v cukar ali sladkor. Od tega je zavisna moč novega vina. Sladkor namreč se razkroja med vrenjem in alkohol ali vinski cvet in ogljikovo kislino. Čem več cukra, tem več alkohola in tem bolj močno je vino. Kislina dela kislina vina, katerih je še zmiraj preveč. Zelo manjkati pa kisline vinu tudi ne sme, zakaj med vrenjem in poznejšim mirnim ležanjem vina dobijo razne dišave svojo moč, a v to je treba nekaj kisline. Tako dobi vino svoj poseben okus, vonj, kar imenujejo navadno: „vinski buké“. Sladkasta vina nimajo dovolje kisline pa ne alkohola in ostanejo brez buketa. Vinogradarji cenijo vino po tem, koliko da ima kisline in cukra v sebi. Preveč kisline jim je najmanje všeč. Malo kisline zadostuje, da vino dobi svoj prijetni okus, a le nekoliko preveč od nje mu škoduje. Zato morajo vinogradarji že pri tr-

gatvi gledati in skrbeti, da bode, kolikor mogoče, malo kisline v mošt prihajalo, kar je časih prav težavno, tudi v takih vinogradih, ki so le z jedno vrsto trsov zasajeni. Grozdje ni povsod jednako zrelo; na strminah, prisojnicah, v prodni, kremenasti ali apneni zemlji veliko poprej zori, kakor pa v nižavah ter v bolj krepkej zemlji.

Se težavnejše je delo tam, kjer razne sorte, rane in pozne, stari in mladi trsi križem stojijo in pomešani rastejo na različnem zemljišči. Tukaj moraš vinograd uže 3—4krat iti trgat, da se vselej pobere samo zrelo grozdje ter vse odbere in odpravi, kar je gnjilo, nezrelo, ako želiš dobrega, žlahtnega vina.

Kedaj pa je grozdje res dozorelo? Morebiti tedaj, kedar so jagode sladke, mehke in izpolnjeni grozd izmed rmenkastega listja mika in vabi, da ga naj vtrgamo? Tako vsaj večina naših vinogradarjev misli ter gredó v trgateg v prepričanji, da so najbolje zadeli. Toda ovi čas je le tisti, ko bi naj listje odstranili, da solnce ležje jagode obseva.

Sedaj se jagodam skrči koža, kar jih gnjilobe varuje, na dalje izpuhti mnogo vode, ki sicer jagode napenja in naposled še se nekaj kisline pretvori v cukar. Skrčene jagode pa postanejo zelo sladke. Lepi sedaj grozdi niso tako, kakor poprej, vendar dajo dober, žlahten mošt.

Vendar takšnega grozdja treba imeti, ako se hoče pridelati res žlahtna kapljica, kar je še na dalje odvisno, kako kaj z moštom in vinom pozneje v kleti ravnamo. Svetujemo torej pobirati tako, da se najpoprej vzamejo najbolj zreli grozdi, ti pa seveda niso vselej najboljši ali največji.

Povprek trgajo meseca oktobra. Ob deževnem vremenu in dokler še precej rose pokriva grozde, naj se ne trga. Podvizati je se pa treba s trgatvijo, kedar ptiči in mrčesi ali gnjiloba večjo škodo delajo, kakor bi korist bila, katero bi utegnili doseči, ako bi odlagali. Sploh pa moremo reči, da pride veliko na kraj, kjer stoji vinograd in pa še več na trsovje.

Tudi vreme dela veliko pri trgatvi. Mi smo te misli, da je najbolje, če se držimo pri trgatvi splošnje, domače navade. Ta pa se ve, da ne sme biti napačna. Nevarno pa v tem ni toliko, da gremo prepozno v trgateg, kolikor v tem, da gremo prerano v branje.

Mislili so na večih krajih na to, da bi se uradno določil čas, pred katerim se ne sme branje začeti. Po nekaterih krajih je že to tudi v navadi. To je dobro. Če se v tem ozira na posebne okoliščine, tedaj je vsekako najbolje, da se vpelja taka navada v vse kraje, v katerih so enake razmere. Škode ne bode nikomur veliko, koristi bode pa za vse veliko.

Kmetijsko slovstvo.

1. „Zemljiščni prihodki“. Tako je ime lični knjigi, katero je nemški spisal dr. J. B. Lambl, profesor na c. kr. českem tehničnem vseučilišči v Pragi, prodaja pa Fran Rivnač, knjigar v Pragi. Cena 170 strani štejoče knjige nam ni znana.

Gosp. spisatelj dokazuje v svoji knjigi, da je kmetijstvu in živinoreji namen in sicer skupaj to, da se iz zemljišča pridobi toliko, kolikor je sploh mogoče. Po njegovi misli nista ni kmetijstvo ni živinoreja za-se, ampak oboje skupaj stori, da se zemljišče izkoristi, kolikor je pri njem možno.

Krivo je zato, ako se računi posebej, koliko vrže kmetijstvo in koliko živinoreja. Kolikor mi sodimo, ima skušeni g. profesor prav in le želimo, da se prevstvari kedaj zemljiščni davek po njegovem navodu. Spisal je namreč to knjigo najbolj iz tega namena, naj pokaže, da je kriva podlaga doslej temu davku in da se dela kmetovalcem po njem krivica.

Veliko večji je namreč prihodek iz zemljišča, ako se računi to, kar dobi kmetovalec iz poljedeljstva in kar reši iz živinoreje. V resnici pa ne dobi nikoli toliko in če se tedaj vzame prvi račun za podlago davka, tedaj je ta veliko višji, kakor je prav.

Pridejal je g. spisatelj ne konci te druge izdaje svoje knjige načrt, kako da se naj postava gledé na zemljiščni davek predrugači, da ne bode krivice kmetovalcem. Kakor se torej vidi, je namen knjigi dober, na korist kmetovalcem in našim poslancem in tacim možem, ki imajo besedo pri izpeljevanji davčnih postav, ne bode brez koristi, ako si prečitajo to knjigo, za druge pa ni pisana in tudi ni za-nje.

2. „Spodnjega Štajarja zbornik napisov trgovcev, tovarnarjev, kupcev in obrtnikov, zdravnikov, odvetnikov, biležnikov in graščakov z dodatkom vseh uradov, poveljništev, poštnih in telegrafnih postaj, župnij, šol, društev in zadrug v c. kr. okr. glavarstvih Maribor, Celje, Ptuj, Radgona, Ljutomer, Slov. Gradec, Lipnica in Brežice s popolnim alfabetičnim zapiskom krajev v spodnje-štajarskih občinah. Po uradnih virih sestavljen“. Cena je knjigi 2 fl. 50 kr. ter se dobi pri založniku g. Leop. Kraliku, poprej Ed. Janschitz v Mariboru.

Kar daje le-ta knjiga, to pové nje naslov

sam, saj je dosta dolg. Mi nimamo k temu veliko dostaviti. Kar obeta knjiga v svojem naslovu, to tudi izvrši in kolikor smo mi uvideli, še precej dobro. Glavni kraj vsake občine navaja se skorej povsod tudi s svojim slovenskim imenom a to ime pač ni vselej, iz večine pa je vendar-le še prilično pravilno. Škoda, da ni pri drugih krajih slov. imena.

Za trgovce in sploh za ljudi, ki prodajajo ali kupujejo kaj na Spodnjem Štajarji, olajšuje ta zbornik njih občevanje prav gotovo in njim tudi cena knjige, ki se zdi v prvem hipu visoka, ne bode prevelika.

Da smo o teh dveh knjigah govorili, tega je krivo to, da sta nas gg. izdatelja za to prosila in ko smo si knjigi ogledali, prepričali smo se, da je njiji vsaka vredna, da jo priporočimo. Se vé, da ji priporočamo le tistim, katerim sodimo, da utegne katera biti na korist, nikakor pa ne velja to našo priporočilo za vse. Kar lahko koristi temu, to je po gostem desetim drugim brez vse koristi.

Razstava konj.

Vsako leto se godé proti jeseni v krajih, kjer je bolja konjereja doma, razstave konj ter se združuje z njimi obdarovanje najboljih ali najlepših živali, če so sicer zarod kake c. kr. žrebčarije. Za gorenje slov. gorice vrši se taka razstava po navadi v Št. Lenartu.

Tako tudi letos, bila je dne 5. septembra na tamošnjem pašniku. Predsednik komisiji za obdarovanje je bil vitez Haupt in pa vitez Wachtler. Kar se je pripeljalo živali, bile so vse lepe, deloma pa prav lepe, posebno 3 in 4letne kobile so se prav dopadale in to daje upanje, da bode za slov. gorice sčasom lepa kupčija ravno s konji.

Škoda, da nekaj živali, jako lepih, ni moglo biti obdarovanih, ker njih posestniki niso mogli dokazati, da so živali zarod kake c. kr. žrebčarije ali vsaj uradno potrjenega žrebca. Na to torej naj gledajo za naprej posestniki. Res, da človek ne redi živali za to, da dobi za njo darilo, vendar pa mu ni ljubo, če gleda, da nesó druge, slabše darilo, njegova žival pa ga ne dobi, da-si je veliko lepša.

V celem se je razdelilo 450 srebrnih goldinarjev in so dobili za kobile z žrebetom darila ti-le posestniki: Martin Muršec iz Radehove, Filip Rotman iz Partinja, Janez Čeh iz Spodnje Voličine, Ignacij Mulec iz Partinja, Matija Skamlec iz Gornje Žrjavice, Jan. Klemenčič iz sv. Trojice, Alojzij Velebil iz sv. Petra, Jurij Zelenik iz Radehove in Janez Novak iz Bohove.

Za 4letne kobile pa so prejeli darilo ti-le: Janez Čep iz Sp. Jakobskega dola, Ana Šabeder iz Zamarkove, Franc Kosol iz Gočeve,

Jurij Mulec iz Laz, Alojzij Velebil iz Št. Petra, Janez Šilec iz Spod. Senarske, Janez Mulec iz Laz. Za dveletne kobile: Janez Kramberger iz Sp. Voličine, Ana Nedelko iz Sp. Hanove, Martin Lapuh, župnik od sv. Barbare, Henrik Sarnec iz Št. Lenarta, Jan. Damiš iz Žitarovec in Jakob Grahovnik iz Laz. Za enoletne kobile: Janez Elbel od sv. Benedikta, Matija Bračič iz Sp. Senarske, Janez Žvajkar iz G. Žrjavec, Ana Baumgartner iz sv. Marjete in France Rajsp iz Radehove.

Srebrno drž. svetinjo kot častno darilo so prejeli: Anton Badl iz Maribora, Martin Lapuh, župnik od sv. Barbare, Janez Šilec iz Senarske in France Dvoršak iz Vrange.

Bronasto svetinjo pa: Ignacij Mulec iz Partinja, Janez Damiš iz Zetarovec, Janez Žvajkar iz G. Žrjavice in Ana Sabeder iz Zamarkove. Razven teh so dobili za dobro strežbo konj ta-le hlapca vsak po en zlat: Jak. Majhenič pri Pavalecu v Št. Juriji in Janez Hojnik pri g. županu na G. Polskavi.

Na to je govoril gospod Armin Haage, c. kr. okr. živinozdravnik, o konjereji ter je kazal posestnikom na veliko blago, ki ga imajo v lepih plemenskih kobilah. Le te je treba držati pri domu, dokler je sploh mogoče. Tudi prodajali so žrebeta in so se 4 meseca stara žrebeta oddala celo za 170 gld. in še višje.

O sklepu premiranja je govoril še c. kr. okr. glavar v Mariboru, Viktor baron Hein, slovenski ter je pohvalil posestnike, češ, da se pri njih zmerom bolj kaže, da se skrbijo za dobro konjerejo. Ni treba, da še opomenimo posebej na to, da je ta govor najlepše mesto našel v srcih slov. kmetov. Škoda, da so drugi govorili bili samo nemški!

Dopisi.

Iz Vojnika. (Naše doživeltosti.) Precej časa je uže preteklo, odkar ni od tukaj dopisa. To zamudo želim danes poravnati in v kratkem razodeti, „kako se še kaj pri nas imamo“. Ne bode pa nič kaj posebnega, ker Vojnik ni kak Pariz ali Berlin, ampak pohleven, bel tržič sred zelene okolice. Kar smo spomina vrednega preživeli od zimskega, pa do poletnega kresa, zapisano je tukaj v malih vrstah. Jesenski sneg obležal nam je do vspomladi neotajen. Trpeli smo dvakrat zapored, vsakokrat po štiri, pet dni dolgo, prav pošteno „rusko“ zimo. Huda zima in visok sneg sta nam pripodila jato volkov, katerih že ni bilo več ko 35 let v našem kraju. No, ves obilen strah je ostal brez veljavnega vzroka; volkovi bili so res kaj pohlevni; niti jedne živine niso oropali; zajcev in lisic pa kmet tako ne bo obžaloval, ako jih volk malo potrebi, saj se jim

je že preveč prizanašalo, kar je lani kmet v svojem zelniku lahko izpoznal. Ne rečemo, da bi bili ti gladni žeruhi svojim kožuhom sramoto delali, a pri nas je vseljenih hujših volkov, ki se pa zavijajo ne ravno — v volčji kožuh. Tisti škodujejo skoraj le kmetu, posebno še slovenskemu. Taki volkovi zatrejo naprej človeku vest in potem je s „človekom proč“. Drug strah je tresel narod, ko se je od neke strani trdilo: „Vojska bo z Rusi!“ Pameten človek se je moral smejeti takemu strahu, zapujoč modrosti „velikih politikov“. Ta strah je odpravljen. Suha vspomlad je omogočila kmetu lahko setev in obdelovanje polja. Ker pa je suša trpela do senene košnje, nakosilo se je malo. O začetku košnje pa je začelo deževno vreme, katero je po kratkih presledkih vstrajalo. Setve so bile prej v nevarnosti radi suše, potlej jih je hotela uničiti moča. Električna imo letos posebno moč; pogostokrat kam vdari. Pred mesecem dni je ubilo v Šmiklavžu Kruščevo hčer in meseca julija vdarilo je v njegov kozolec, ki je do cela pogorel. Prvo nedeljo julija je poklestila toča razen Frankolčanom in Črešnjanom, tudi severnim Vojničanom silo blaga. Naši kmetje posedujejo vinograde večinoma v goricah blizu Črešnjic. Letos je bilo izredno polno trsove, no, toča je trgategv temeljito opravila. Kjer ni toča poklestila, bilo je žito kljubu prejšnji suši in poznejšnji moči, prav lepo. Dokler pa ni žetev končana, ostane kmet v strahu, kakor je vedno upal in se bal dozdaj. S kakimi čutili je pričakoval kmet jesenske vojaške vaje v naših krajih, to se tako razume.

Od sv. Janža na dr. polji (Požarna bramba.) Lansko leto osnovala se je tukaj požarna bramba. Kakor že tukaj v navadi, da se vsako pričetje počasno pripravlja na stan, kojega ima nastopiti, in kedar so prve podveze rešene, stopi hipoma v moč, tako je bilo tudi sedaj. Vzrok bil je najbolj v denarstvenih zadevah. V odboru imamo denarničarja, blagega moža, ali žalilbog z nekoliko izjemo skoraj prazno denarnico. Kako britek je tak začetek, misli si vsakdo lahko. Ponosni smo nato, da imamo tukaj blagega g. nadučitelja Antona Hrena, kateri ima srce za izobraževanje ljudstva. To naj razvidimo lahko pri šoli, požarni brambi in cerkvi. Vse sile je napel, da so se požarni brambi denarstvene razmere vzboljšale, ker je bila gasilnica stala veliko denarja. Posebno pa si je prizadeval, da se je reč ravno do obletnice rojstva svitlega cesarja dognala, in da je požarna bramba v tem času stopila na noge. Ravno v ta spomin je pred šolo vsadil tudi slovensko lipo, ktera bo nježni mladini predstavljala ljubezen in vdanost do visokega vladarja. Kar se tukaj napreduje, to izhaja večinoma od njega in se mu torej javno zahvaljujemo ter mu kličemo živio. Občina Šent-Janžka je prenovila iz stare kapele

sv. Janeza Nep. v novo, v spomin zlati sv. maši Njih ekselencije milostljivega gg. knezoškofa Č. g. župnik, pa so k temu času oskrbeli novo mašno oblačilo, in odbor požarne brambe jih je z dnem 15. avgusta imenoval častnega člana. Jako spretno je vodil odbor to, da je mladi gasilnici pridobil tudi botro ali kumo, in ta je visokorodna gospodična baronesa Angela, hčerka g. graščaka barona Dunaj. V odbor so voljeni ti-le gg.: France Lešnik, načelnik ali stotnik; Davorin Fric, namestnik; Jakob Golob, denarničar. A. Hren, perovodja; Janez Lešnik, vodja odelka; Miroslav Maurus, vodja gasilnice; Vinko Fras, vodja plezalcev. Bil je odločen dan 15. avgusta da imamo našo gasilnico sprejeti na kolodvoru v Račah. Došla je tedaj naša mlada požarna bramba tje in tu ste jo častno sprejeli požarni brambi iz Rač in Frama. Pred kolodvorom so se potem društva vredila in v tem je došla jako fina gasilnica. G. nadučitelj A. Hren je nato stopil na vzvišeno mesto, in je proslavljal vse blage podpornike našega društva, in one, kateri so z raznimi krasnimi venci obdarovali, in okinčali našo gasilnico. V prvi vrsti se je zahvalil Njih veličanstvu svitl. cesarju, potem Njih ekselenciji milost. gg. knezoškofu, visokemu deželskemu odboru, in visokorodnemu g. baronu Dunaj, na kar je društvo odgovorilo s trikratnim živio! Javno se zahvaljuje odbor na tem mestu tudi g. Dr. Jurtelu, deželnemu poslancu, za darovano mu svoto. Zatem se je družba v gostilni pri kolodvoru nekoliko pokrepčala z vinom in pivom. Tedaj se napotimo proti domu. Ko pridemo do podružnice sv. Marjete, polegala že je tihi mrak na zemljo in na nebeškem oboku so razsvitljale svitle lučice ter nam kazale pot. V tem trenutku zapazimo med cerkvo sv. Marjete in šolo krasno razsvitljivo narodnih barv na slavoloku, streljanje iz možnarjev, in ogromna množica ljudstva nas pozdravi. Deklice okinčale so nam gasilnico zopet s krasnimi venci, katerim so bila vpletena lipova peresca. Iz tega razvidimo, kako istinito je mladina probujena za svoj mili slovenski narod. Občno se je načelnik požarne brambe, g. France Lešnik, zahvalil občinstvu, g. učitelju in deklicam za mnogobrojni trud. Pri domu so nas č. g. župnik prijazno pozdravili. Predno razidemo v redni vrsti še enkrat g. župniku, učitelju in načelniku, zakličemo trikratni živio, in lahko noč na veselo svidenje v nedeljo. Odločena je bila nedelja, to je 19. avgusta za našo svečanost. Počastile so nas s svojo navzočnostjo zopet požarne brambe iz Rač, Frama in Ptuja. Zarano se napotita dva požarna brambovca, poslana od g. načelnika po visokorodno gosp. baroneso, ter jo častno spremita z g. graščakom k farni cerkvi. Tukaj se je visokorodnima v čast predstavila požarna

bramba. Zatem je bila blagoslovljena nova kapela, in sledila je božja služba. V jedernatem in jako v ganljivem govoru proslavili so g. župnik požarne brambe pomen po geslu: vse za vero, cesarja in dom. Po cerkvenem opravilu blagoslovila se je gasilnica, potem so se vršili razni nagovori v proslavljanje g. župniku in visoko rodnima gospodu in gospodični baronu Dunaj. Zatem je položila mlada baronesa jako krasen rdeče svilen trak v spomin požarni brambi, in sicer z napisom v zlatih črk: Communitati s. Joannis dedicavit Ebensfeld Maria L. Baronissa Dunaj de Duna Vecse. 19. avgusta 1888. Nam in potomcem ostane visokorodna baronesa v vednem spominu, in ji tud obljubljam, da bode kot posestnica velike graščine Ebensfeld v naših krogih vedno visoko čislana. Prišla je na vrsto poskušnja pri Dravi, ktera je dokazala vestno delo g. Samassa v Ljubljani. Potem se je tuja in domača pažarna bramba nekoliko pogostila z vinom, ki ga je daroval blagi g. graščak, veliki podpornik našega društva. Zato mu na tem mestu kličemo živio! Konečno še moram omeniti, da, kakor drugod, so se tudi tukaj hotele od nekterih možiceljnov zapreke delati. Pa občinski odbor, kateri je večjidel iz narodnih mož, je v tem spretno ravnal, da se je požarna bramba vstanovila. Da nam je to v korist, razvidimo iz nasledka, ker smo že drugi dan, to je dne 20. avgusta gasilnico potrebovali, in sicer blizo cerkve. — V noči 22. avgusta smo bili pa pri požaru v Podovi. G. Š. Starški.

Od Pake. (Letina.) Naj tudi jaz nekaj spregovorim iz preprijazne Paške dolinice, ki še leži deloma vsa v vinski dolini v vznožji Oljske gore. Pri nas kaže le koj bolj slaba vinska letina, ker se je lansko leto koncem meseca avgusta neka rja prikazala in je povzročila, da je v dolgotrajni, hudi zimi bolelni trs nenavadno hudo pozebel. Ker pa tudi med letom silno rado nad grozdje kaj pride, bomo toraj imeli brž slabo vinsko letino, pa saj človek more biti tudi z malim zadovoljen, da bi le to še bilo! Boljše je na polji, zlasti nekateri jenski pridelki lepo kažejo, tudi sadja imamo precej veliko, za denarje pa je huda. M.

Raznoterosti.

(Žitna cena.) V teku tega meseca se cena žitu ni veliko spremenila. Izlasti pšenica nima povoljne cene, rži pa je za pičlo svoto cena poskočila. Novi krompir prodaja se v Mariboru stari vagan po 80 do 90 kr.

(Strd.) Bneč!am se jemlje sedaj strd in mi opomenimo pri tem naše bralce na to, da je strd dobro zdravilo in je kaže torej zmerom imeti pri hiši.